

Teismo sprendimo vykdymo tvarka - Latvija

TURINIO LENTELE

- 1 Kas yra teismo sprendimų vykdymas civilinėse ir komercinėse bylose?
- 2 Kokia institucija ar institucijos įgaliotos vykdyti šiuos sprendimus?
- 3 Kokiomis sąlygomis priimamas vykdomasis dokumentas arba sprendimas?
 - 3.1 Procedūra
 - 3.2 Pagrindinės sąlygos
- 4 Vykdyto priemonių paskirtis ir pobūdis
 - 4.1 Į kokį turtą gali būti nukreipiamas vykdymas?
 - 4.2 Koks yra vykdymo priemonių poveikis?
 - 4.3 Koks yra tokių priemonių galiojimo terminas?
- 5 Ar yra galimybė apskųsti sprendimą dėl tokios priemonės skyrimo?
- 6 Ar vykdymo procedūroje taikomi kokie nors apribojimai, visų pirma susiję su skolininko apsauga ir terminais?

1 Kas yra teismo sprendimų vykdymas civilinėse ir komercinėse bylose?

Vykdymas yra civilinio proceso etapas, kuriuo teismo antstoliai vykdo teismų nutartis arba kitų institucijų ar pareigūnų nutarimus, jeigu skolininkas (atsakovas) savanoriškai neįvykdo tokios nutarties ar nutarimo per teisės aktuose nustatytą arba teismo nurodytą laikotarpį.

Vykdyto priemonės, kurias teismo antstolis turi teisę taikyti, žr. „[Teisininko profesijos: Latvija](#)“.

2 Kokia institucija ar institucijos įgaliotos vykdyti šiuos sprendimus?

Teismo antstoliai vykdo teismų ir kitų institucijų sprendimus ir atlieka kitus teisės aktuose nurodytus veiksmus.

3 Kokiomis sąlygomis priimamas vykdomasis dokumentas arba sprendimas?

Teismų sprendimai tampa vykdytini po to, kai įsigalioja, išskyrus atvejus, kai teisės aktuose ar teismo nutartyse nurodyta, kad jie yra vykdytini nedelsiant. Teismo antstoliai turi teisę pradėti vykdymo procesą remdamiesi vykdomuoju dokumentu.

Pagal teismo nutarčių vykdymo tvarką turi būti vykdomi šie teismų, teisėjų ir kitų institucijų sprendimai:

- teismų nutartys ir teismų ar teisėjų sprendimai civilinėse bylose ir administracinėse bylose;
- teismų sprendimai ir prokurorų sprendimai ar nurodymai baudžiamosiose bylose, susijusiose su turto susigrąžinimu;
- teisėjų ar teismų sprendimai administracinių pažeidimų bylose, susijusiose su turto susigrąžinimu;
- teismų sprendimai dėl susitarimų patvirtinimo;
- nuolatinių arbitražo teismų nutartys;
- teisės aktuose nurodytais atvejais – užsienio teismų ar kompetentingų institucijų ir užsienio arbitražo teismų sprendimai;

- teismo nutartis dėl procesinių sankcijų – baudų – taikymo;
- pramoninių ginčų komisijos sprendimai;
- nacionalinių viešojo administravimo reguliavimo institucijų (toliau – reguliavimo institucija) sprendimai dėl ginčų ar juose pasiektų susitarimų.

Jeigu teisės aktuose nenurodyta kitaip, teismo nutarčių vykdymo procedūros taip pat taikomos:

- institucijų ir pareigūnų sprendimams administracinių pažeidimų ir teisės aktų pažeidimų atvejais, kai tai nurodyta teisės aktuose;
- su mokėjimais susijusiems administraciniams aktams, kuriuos surašė valstybės įgaliosios valdžios institucijos ir pareigūnai;
- teisės profesijų atstovų (notarų, advokatų, antstolių) nutarimams dėl profesinio atlygio, atlygio už suteiktą teisinę pagalbą ir su suteiktomis paslaugomis susijusių išlaidų atlyginimo, taip pat žyminiams mokesčiams;
- Tarybos, Komisijos ar Europos Centrinio Banko priimtiems aktams pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 299 straipsnį;
- notariniams dokumentams, išduotiems Notarų įstatymo D1 skyriuje nustatyta tvarka.

Vykdomasis dokumentas yra:

- vykdomasis dokumentas, išduotas civilinėse ar administracinėse bylose remiantis teismo nutartimi arba teismo ar teisėjo sprendimu, arba baudžiamosiose bylose remiantis teismo nutartimi, kuria patvirtinamas susitarimas, nuolatinio arbitražo teismo nutartimi, pramoninių ginčų komisijos sprendimu, reguliavimo institucijos sprendimu dėl ginčo arba jame pasiektu susitarimu, užsienio teismo arba užsienio arbitražo teismo sprendimu, taip pat Tarybos, Komisijos arba Centrinio Banko aktais, priimtais pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 299 straipsnį;
- institucijų ir pareigūnų sprendimai administracinių pažeidimų ir teisės aktų pažeidimų atvejais;
- teismo arba teisėjo sprendimas administracinių pažeidimų atvejais;
- prokuroro sprendimo arba nurodymo baudžiamosiose bylose, susijusiose su turto susigrąžinimu, išrašas;
- vykdymo orderis, išduotas remiantis administraciniu aktu (Civilinio proceso kodekso 539 straipsnio 2 dalies 2 punktas);
- teisėjo nutartis dėl neginčijamo įsipareigojimų vykdymo, įsipareigojimų vykdymo pagal apsaugos procedūras arba savanoriško nekilnojamojo turto pardavimo aukcione teismo proceso pagrindu;
- teismo nutartis dėl procesinių sankcijų – baudų – taikymo;
- notaro, advokato arba teismo antstolio išduotas dokumentas;
- pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 805/2004 užsienio teismo arba kompetentingos institucijos išduotas Europos vykdomasis raštas;
- pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 41 straipsnio 1 dalį užsienio teismo arba kompetentingos institucijos išduotas pažymėjimas;
- pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 42 straipsnio 1 dalį užsienio teismo arba kompetentingos institucijos išduotas pažymėjimas;
- pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 861/2007 20 straipsnio 2 dalį teismo, įskaitant užsienio teismą, išduota pažyma;
- pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1896/2006 18 straipsnį teismo, įskaitant užsienio teismą, išduotas mokėjimo įsakymas;
- teismo nutartis dėl leidimo užtikrinimo priemonę turinčiam kreditoriui parduoti įkeistą skolininko turtą vykstant procesui dėl teisinės apsaugos (Bankroto įstatymo 37 straipsnio 2 dalis);
- pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 4/2009 20 straipsnio 1 dalies b punktą užsienio teismo arba kompetentingos institucijos priimto sprendimo išrašas;
- pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 4/2009 48 straipsnį užsienio kompetentingos institucijos priimto autentiško dokumento išrašas;
- suvienodintas dokumentas, kuriuo leidžiama vykdyti reikalavimą valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi, užpildytas pagal 2011 m. lapkričio 18 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 1189/2011 II priede išdėstytą pavyzdį;

- notariniai vykdomieji dokumentai, išduoti Notarų įstatymo D1 skyriuje nustatyta tvarka;
- pagal 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 53 arba 60 straipsnį užsienio teismo arba kompetentingos institucijos išduota pažyma;
- Europos Sąjungos arba Europos ekonominės erdvės valstybės narės kompetentingos institucijos sprendimo dėl administracinės baudos, susijusios su darbuotojų komandiravimo pažeidimais ir gautos per Vidaus rinkos informacinę sistemą (IMI), taikymo išrašas;
- pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 655/2014 19 straipsnio 1 dalies a punktą teismo, įskaitant užsienio teismą, išduoto europinio sąskaitos blokavimo įsakymo A dalis.

3.1 Procedūra

Teismų sprendimai ir neteismine tvarka priimti sprendimai tampa vykdytini po to, kai įsigalioja, išskyrus atvejus, kai teisės aktuose ar teismo nutartyse nurodyta, kad jie yra vykdytini nedelsiant. Jeigu nustatytas teismo nutarties savanoriško vykdymo laikotarpis ir nutartis neįvykdoma, pasibaigus savanoriško vykdymo laikotarpiui teismas parengia vykdomąjį dokumentą. Teismo antstoliai turi teisę pradėti vykdymo procesą remdamiesi vykdomuoju dokumentu.

Vykdomą atliekančio pareigūno prašymu vykdomąjį dokumentą išduoda tuo metu bylą nagrinėjantis teismas. Dėl kiekvienos nutarties turi būti išduotas vienas vykdomasis dokumentas. Jeigu nutartis turi būti vykdoma skirtingose vietose, turi būti nedelsiant vykdoma bet kuri jos dalis, o jeigu nutartis priimama kelių ieškovų naudai ar kelių atsakovų atžvilgiu, vykdomą atliekančio pareigūno prašymu teismas turi išduoti kelis vykdomuosius dokumentus. Išduodant kelis vykdomuosius dokumentus, kiekviename tokiaame vykdomajame dokumente turi būti nurodyta nutarties dalies, kuri turi būti vykdoma pagal tą vykdomąjį dokumentą, tiksliai vykdyti vieta, o jeigu turi būti vykdomos solidarios prievolės, turi būti nurodytas atsakovas, kurio atžvilgiu nutartis turi būti įvykdyta pagal atitinkamą vykdomąjį dokumentą.

Siekiant pradėti nutarties vykdymą, vykdomą atliekančiam pareigūnui ar jo įgaliotam atstovui išduotas vykdomasis dokumentas turi būti pateiktas teismo antstoliui kartu su prašymu.

3.2 Pagrindinės sąlygos

Bendrieji klausimai, susiję su prisiekusių teismo antstolių veikla ir apskaita, reglamentuojami Teismo antstolių įstatymu ir 2006 m. kovo 14 d. Ministrų kabineto priimtu potvarkiu Nr. 202 „Potvarkis dėl prisiekusių teismo antstolių apskaitos“.

4 Vykdomo priemonių paskirtis ir pobūdis

Taikant Civilinio proceso įstatyme nustatytas vykdymo priemones, skirtas teismo sprendimams ir kitų institucijų sprendimams įvykdyti, siekiama apriboti skolininko teises ir taip atkurti pusiausvyrą tarp asmens, kurio civilinėms teisėms ar interesams, saugomiems įstatymu, buvo padarytas poveikis, teisių ir skolininko prievolės įvykdyti teismo (ar kitos institucijos) sprendimą.

4.1 Į kokį turtą gali būti nukreipiamas vykdymas?

Teismo antstoliai turi teisę vykdymo veiksmus nukreipti į skolininko kilnojamąjį turtą, įskaitant kitų asmenų laikomą turtą, ir nematerialųjį turtą, taip pat išieškoti pinigus, kuriuos skolininkui privalo sumokėti kiti asmenys (atlygį už darbą, lygiaverčius mokėjimus, kitas skolininko pajamas, investicijas kredito įstaigose), ir nekilnojamąjį turtą.

Tam tikras teisės aktuose nurodytas skolininkui priklausantis turtas ir daiktai arba jų dalys pagal vykdomuosius dokumentus neišieškomi (pavyzdžiui, namų ūkio reikmenys ir įranga, drabužiai, maistas, knygos, priemonės ir įrankiai, reikalingi skolininkui jo kasdiniame darbe, iš kurio skolininkas užsidirba pragyvenimui, ir kt.).

Pagal vykdomuosius dokumentus neišieškomi toliau nurodyti skolininkui priklausantys daiktai arba jų dalis:

- namų ūkio reikmenys ir įranga, skolininkui, jo šeimos nariams ir jo išlaikomiems asmenims reikalingi drabužiai:
 - kasdien nešioti reikalingi drabužiai, avalynė ir apatiniai drabužiai;
 - lovos reikmenys, naktiniai drabužiai ir rankšluosčiai;
 - kasdien naudoti reikalingi virtuvės įrankiai ir stalo įrankiai;
 - baldai – viena lova ir kėdė vienam asmeniui, taip pat vienas stalas ir viena spinta šeimai;
 - visi vaikų reikmenys;
- namuose esantys maisto produktai, reikalingi skolininkui ir jo šeimos nariams prasimaitinti tris mėnesius;

- minimalaus mėnesinio darbo užmokesčio dydžio suma skolininkui, kiekvienam jo šeimos nariui ir jo išlaikomiems asmenims, tačiau bylose dėl išieškojimo nepilnamečiams vaikams išlaikyti arba Išlaikymo garantijų fondo administracijos naudai – 50 proc. minimalaus mėnesinio darbo užmokesčio dydžio suma skolininkui, kiekvienam jo šeimos nariui ir jo išlaikomiems asmenims;
- viena karvė arba ožka ir viena kiaulė šeimai, taip pat pašarai, reikalingi iki naujų pašarų surinkimo arba iki gyvulių išvedimo į ganyklą;
- kuras, reikalingas šeimai maistui paruošti ir gyvenamosioms patalpoms šildyti šildymo sezonu;
- knygos, priemonės ir įrankiai, reikalingi skolininkui kasdieniam darbui, kuriuo jis užsidirba pragyvenimui;
- ūkiui reikalingi žemės ūkio reikmenys, t. y. žemės ūkio įrankiai, mašinos, gyvuliai ir sėklos, kartu su pašarais, reikalingais atitinkamo ūkio gyvuliams išlaikyti iki naujo derliaus. Žemės ūkio ministro nurodymuose nustatoma, kokie žemės ūkio įrankiai, kiek gyvulių ir pašarų laikoma reikalingais;
- kilnojamasis turtas, kuris pagal civilinę teisę pripažįstamas nekilnojamojo turto priklausiniu, atskiru nuo minėto nekilnojamojo turto;
- apeigų namai ir ritualiniai daiktai.

Panašiai vykdymo veiksmų negalima nukreipti į:

- išėitinę išmoką darbuotojui, išmoką laidotuviams, vienkartinę išmoką pergyvenusiam sutuoktiniui, valstybės socialines išmokas, valstybės paramą celiakija sergančiam vaikui, našlių ir našlaičių pensiją ir maitintojo netekimo išmoką;
- kompensaciją už darbuotojui priklausančių įrankių nusidėvėjimą ir kitą kompensaciją pagal įstatymus ir kitus teisės aktus, kuriais reglamentuojami teisėti darbo santykiai;
- sumas, mokėtinas darbuotojui už tarnybines keliones, perkėlimą ir paskyrimą dirbti kitoje gyvenvietėje;
- socialinės paramos išmokas;
- vaiko išlaikymą, neviršijantį vyriausybės nustatyto minimalaus vaiko išlaikymo dydžio, kurį pagal teismo sprendimą arba Išlaikymo garantijų fondo administracijos sprendimą turi mokėti vienas iš tėvų, taip pat vaiko išlaikymą, kurį išmoka Išlaikymo garantijų fondo administracija.

4.2 Koks yra vykdymo priemonių poveikis?

Kai vykdymo veiksmai nukreipiami į skolininko kilnojamąjį turtą, nekilnojamąjį turtą arba pajamas, skolininkas nebegali laisvai jais disponuoti.

Kai teismo antstolio reikalavimai arba nurodymai nevykdomi, teismo antstolis surašo protokolą ir pateikia jį teismui, kad šis priimtų nutartį dėl atsakomybės. Atsakingoms šalims teismas gali skirti baudą – iki 360 *EUR* fiziniam asmeniui arba iki 750 *EUR* pareigūnui. Teismo nutartį galima apskųsti atskiruoju skundu.

Už teismo antstolio reikalavimų nesilaikymą tam tikrų kategorijų bylose gali būti nustatytos konkrečios sankcijos.

Jeigu antstoliui trukdoma atlikti vykdymo veiksmus, jis į pagalbą gali pasitelkti policiją.

Jeigu skolininkas neatvyksta pas teismo antstolį pagal šaukimą arba atsisako pateikti paaiškinimus arba teisėtai reikalaujamą informaciją, teismo antstolis turi teisę kreiptis į teismą, kad būtų priimta nutartis dėl šio asmens atsakomybės. Teismas gali priimti nutartį atvedinti skolininką ir skirti baudą: iki 80 *EUR* fiziniam asmeniui arba iki 360 *EUR* pareigūnui. Teismo nutartį galima apskųsti atskiruoju skundu.

Jeigu paaiškėja, kad skolininkas tyčia pateikė klaidingą informaciją, teismo antstolis turi nusiųsti pareiškimą prokurorui.

4.3 Koks yra tokių priemonių galiojimo terminas?

Vykdomasis dokumentas gali būti pateiktas vykdyti per 10 metų nuo teismo arba teisėjo sprendimo įsigaliojimo, jeigu norminiuose aktuose nenustatyti kiti laikotarpiai. Jeigu teismo sprendimu nustatomi mokėjimai dalimis, vykdomasis dokumentas lieka galioti visą laikotarpį, kuriuo turi būti atliekami mokėjimai, o 10 metų laikotarpis pradamas skaičiuoti nuo kiekvieno mokėjimo termino pabaigos.

5 Ar yra galimybė apskųsti sprendimą dėl tokios priemonės skyrimo?

Vykdymo procedūra pradedama remiantis teismo ar kitos institucijos išduotu galiojančiu vykdomuoju dokumentu. Teismo ar kitos institucijos sprendimu įpareigotas asmuo gali apskųsti (užginčyti) šį sprendimą bendra tvarka, nustatyta teisės aktuose, kuriuose reglamentuojamas teismų ar kitų institucijų sprendimų apskundimas (ginčijimas).

Bylos šaliai pateikus prašymą ir atsižvelgiant į dalyvaujančių šalių turtinę padėtį ar kitas aplinkybes, konkrečią bylą nagrinėjantis teismas turi teisę priimti nutartį atidėti sprendimo vykdymą, nurodyti sprendimą vykdyti dalimis arba iš dalies pakeisti sprendimo vykdymo formą ar tvarką. Per 10 dienų aukštesnės instancijos teismui gali būti pateiktas atskirasis skundas dėl teismo nutarties atidėti sprendimo vykdymą, nurodyti sprendimą vykdyti dalimis arba iš dalies pakeisti sprendimo vykdymo formą ar tvarką. Jeigu teismo sprendimo negalima įvykdyti arba jį sudėtinga įvykdyti dėl tam tikrų aplinkybių, teismo antstolis taip pat turi teisę sprendimą priėmusiam teismui pateikti pasiūlymą atidėti sprendimo vykdymą, nurodyti sprendimą vykdyti dalimis arba iš dalies pakeisti sprendimo vykdymo formą ar tvarką.

Teismo antstolis gali atidėti vykdymą remdamasis vykdymą atliekančio pareigūno prašymu arba teismo ar teisėjo nutartimi, kuria atidedami vykdymo veiksmai arba sustabdomas turto pardavimas, arba remdamasis teismo nutartimi atidėti vykdymą arba nurodyti sprendimą vykdyti dalimis.

6 Ar vykdymo procedūroje taikomi kokie nors apribojimai, visų pirma susiję su skolininko apsauga ir terminais?

Kreditorius arba **skolininkas**, teikdami motyvuotą skundą, per 10 dienų nuo skundžiamų veiksmų atlikimo arba nuo tos dienos, kai skundo pateikėjas, kuriam nebuvo pranešta apie veiksmų atlikimo laiką ir vietą, sužino apie tokius veiksmus, apylinkės (miesto) teismui pagal oficialią teismo antstolio paskyrimo vietą gali apskųsti teismo antstolio veiksmus, kuriais vykdomas sprendimas, arba teismo antstolio atsisakymą atlikti tokius veiksmus, išskyrus veiksmus dėl negaliojančio aukciono.

Per 15 dienų skundas turi būti išnagrinėtas teismo posėdyje. Apie teismo posėdį turi būti pranešama skolininkui, kreditoriui ir teismo antstoliui. Šių asmenų nedalyvavimas nekliaudo išnagrinėti klausimo.

Skundą teikiančio asmens motyvuotu prašymu teisėjas gali priimti nutartį dėl vykdymo veiksmų sustabdymo, draudimo pervesti pinigus teismo antstoliui, kreditoriui arba skolininkui arba turto pardavimo sustabdymo. Nutartis turi būti vykdoma iš karto po jos priėmimo.

Teismo nutartį galima apskųsti atskiruoju skundu.

Nuorodos

<http://www.tm.gov.lv/> – Teisingumo ministerijos interneto svetainė

<http://www.lzti.lv/> – Latvijos prisiekusiųjų teismo antstolių taryba

<http://www.tiesas.lv/> – Latvijos teismų portalas

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 05/06/2019